

Nr 496

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 59, med förslag till lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.*

Det svenska deklarations- och taxeringsförfarandet vid inkomstbeskattningen har kännetecknats av en strävan efter exakthet. Man har i princip velat så noggrant som möjligt bestämma den inkomst som i varje enskilt fall varit avsedd att ge uttryck åt den faktiska skatteförmågan. Detta har lett till ett omständligt, tids- och arbetskrävande förfarande, som blivit alltmera tyngande för såväl den enskilde som taxeringsmyndigheterna utan att likväl åstadkomma full rättvisa. För några grupper av de skattskyldiga har de faktiska inkomstförhållandena inte kunnat lika noggrant angivas som för andra gruppers vidkommande.

Ett förenklat deklarations- och taxeringsförfarande har därför blivit ett önskemål, som framträtt med ökad styrka. Sedan 1950 års riksdag med anledning av då väckta motioner hemställt om utredning av frågan, anförtroddes utredningsarbetet åt 1950 års skattelagssakkunniga. På grundval av ett av dem utarbetat förslag har Kungl. Maj:t nu i proposition nr 59 framlagt förslag till förenklade deklarations- och taxeringsregler.

Vi kan för vår del i huvudsak ansluta oss till de i propositionen framlagda förslagen men anser att väsentliga tillägg bör göras. Även om förenklingseffekten genom de olika åtgärder som här föreslås kan te sig relativt begränsad, utgör de föreslagna åtgärderna ett steg i rätt riktning. Det med åtgärder av här avsett slag förenade inkomstbortfallet får naturligtvis beaktas när åtgärdernas räckvidd bestämmes. Vidare bör naturligtvis en avvägning göras mellan å ena sidan önskemålet om rättvisa vid beskattningen och å andra sidan fördelarna av en viss förenkling vid deklaration och taxering. Enligt vår mening bör emellertid dessutom hänsyn tas till möjligheterna att på ett enkelt sätt uppmuntra sparande genom avdrag som samtidigt medför en förenkling.

I två hänseenden anser vi därför, att riksdagen bör korrigera det i propositionen framlagda förslaget. Det gäller i ena fallet det föreslagna schablonavdraget vid inkomst av kapital samt i det andra det i propositionen ej upptagna förslaget från de sakkunniga om schablonavdrag vid inkomst av "annan fastighet", d. v. s. i huvudsak bostadsfastighet. I båda fallen anser vi av nedan angivna skäl, att riksdagen bör i huvudsak acceptera de av de sakkunniga framlagda förslagen och således gå något längre än vad Kungl. Maj:t föreslagit.

Departementschefen har endast föreslagit ett avdrag av 100 kronor för ensamstående och 200 kronor för äkta makar vid inkomst av kapital och inte något avdrag vid inkomst av "annan fastighet", medan de sakkunniga vid inkomst av kapital föreslagit ett avdrag av 200 kronor för varje skattskyldig och vid inkomst av annan fastighet likaledes ett avdrag av 200 kronor. Departementschefens förslag skulle leda till ett väsentligt mindre antal skattebefrielser än de sakkunnigas. Skillnaden torde kunna uppskattas till 350 000 à 400 000.

Som de sakkunniga framhållit bör det uppmärksammas att ett stort antal skattskyldiga, som erlägger preliminär A-skatt, vid sidan av sin övriga inkomst ofta har smärre inkomster av annan fastighet eller av kapital. Inkomst av annan fastighet kommer i de flesta fall från fastighet, som av den skattskyldige utnyttjas som bostad åt honom och hans familj. Skatten å dessa smärre inkomster uttages ofta först sedan taxering skett och slutlig skatt beräknats, varvid kvarstående skatt uppkommer till följd av dessa småinkomster. En bättre överensstämmelse mellan preliminär och slutlig skatt skulle erhållas om småinkomster av ifrågavarande slag fritoges från beskattning. Samtidigt skulle deklarations- och taxeringsförfarandet förenklas. Starka taxeringstekniska skäl talar sålunda för att ett schablonavdrag, ägnat att befria småinkomster av dessa slag från beskattning, införes vid taxeringen av inkomst från ifrågavarande inkomstkälla. Även önskvärdheten att i möjlig mån likställa sparandet i eget hem med kontantsparande talar för att ett bottenavdrag bör införas vid taxeringen av inkomst av annan fastighet. Vi föreslår att det bestämmes till det av de sakkunniga föreslagna beloppet eller 200 kronor. "Merkostnaderna" för sistnämnda avdrag kan uppskattas till ca 12 milj. kronor för staten.

Såsom framhållits i andra från vår meningsriktning vid denna riksdag väckta motioner måste det anses vara synnerligen angeläget att konkreta åtgärder av olika slag snabbt vidtages för att stimulera det enskilda sparandet. Det torde vara onödigt att här åter ingå på skälen härför, vilka angivits i nyssnämnda motioner. Ett bottenavdrag vid taxeringen av inkomst och kapital, varigenom småinkomster av detta slag befrias från skatt, är uppenbarligen en sparstimulerande och sparbelönande åtgärd, som ur teknisk synpunkt är synnerligen enkel. Vi förordar, att det bestämmes till något högre belopp än vad Kungl. Maj:t föreslagit, nämligen till 200 kronor för ensamstående och 300 kronor för äkta makar. Skattebortfallet skulle härigenom i jämförelse med Kungl. Maj:ts förslag ökas med ca 10 milj. kronor för staten och ca 8 milj. kronor för kommunerna.

Inkomstbortfallet till följd av de båda tillägg vi här förordat torde för staten sammanlagt uppgå till ca 22 milj. kronor för helt budgetår och för det första budgetåret, 1955/56, till högst ca 7 milj. kronor.

Det förslag vi här framlagt innebär, att de båda schablonavdragen skall — i likhet med vad de sakkunniga föreslagit — vara formellt fristående. De får alltså utnyttjas oberoende av varandra. Skäl kan emellertid anföras för en samordning av de båda avdragen, innebärande exempelvis att avdragen tillhopa får utnyttjas till visst högsta belopp. Sedan erfarenheter av den av oss föreslagna ordningen vunnits, bör enligt vår mening lämpligheten av en samordning undersökas, varvid särskilt prövas huruvida den kan genomföras utan nackdelar ur taxeringsteknisk synpunkt.

Under hänvisning till vad som ovan anförts får vi hemställa,

1) att riksdagen med ändring av vad Kungl. Maj:t föreslagit i proposition nr 59 måtte besluta

A. förhöja det i propositionen föreslagna schablonavdraget vid taxering av inkomst av kapital till 200 kronor för ensamstående och 300 kronor för äkta makar;

B. att införa ett schablonavdrag om 200 kronor vid taxering av inkomst av "annan fastighet", d. v. s. i huvudsak bostadsfastighet;

2) att vederbörande utskott måtte utarbeta förslag till erforderlig författningstext.

Stockholm den 22 februari 1955

Bertil Ohlin

Wald. Svensson

O. Malmberg
Skövde

Filip Kristensson
i Osby

Per A. Johnsson
i Kastanjegården
